

Prof. Dr. Sedat BOYACIOĞLU ile Söyleşi

Prof. Dr. Ali ÖZDEN

■ İlk ve orta eğitiminizi nerede gördünüz? Çocukluk döneminizden kısaca söz eder misiniz?

Rahmetli babam askeri doktor ve radyoloji uzmanıydı. Gülhane Askeri Tıp Akademisinde Radyoloji Kliniğinde Başasistan olarak çalışırken, kurumu tarafından o zamanlar ülkemizde henüz var olmayan bir branş olan “Radyoterapi” konusunda eğitmek üzere A.B.D.’ne gönderildi. Ailecek beraber gittik. Ben henüz 4 yaşındaydım. A.B.D’de 2.5 yıl kaldık. Çocukluğumda en eskiye uzanan anılar bu döneme aittir.

Döndüğümüzde babamın mecburi hizmeti, esas yeri olan GATA’ya tayin olması ve oradan Bursa Asker Hastanesine tayin olması nedeniyle ilkokulu 4 ayrı şehirde ve 5 değişik okulda okudum. İlkokul dönemime ait acısıyla ve tatlısıyla birçok anım var. İki tanesini asla unutamam. Birincisi, A.B.D’den yeni döndüğümüzde ve bu nedenle Türkçem kırık iken, babamın nereye tayin olacağını bilmediğimiz için geçici olarak kayıt olup ilkokula başladığım Afyon Kadınana İlkokulunda çocukların teneffüslerde “ge vur, ge vur” diye beni kovalamasıdır. İkincisi ise, artık yerleşik düzene geçtiğimizde devam ettiğim İstanbul Barbaros’taki Yıldız İlkokulunda (şimdi Sabancı’ların sponsoru olduğu okul) Atatürk Haftasında sınıfta kurulan Atatürk Köşesindeki küçük Atatürk Heykelini sakarlıkla kırmam ve öğretmenimin beni teselli edecek yerde bütün sınıfın önünde azarlamasıdır. Utancımın bütün bir hafta için için ağlamış, bir daha asla okula gitmek istememiştim.

İlkokulu ve orta okulu Bursa Özel İhsan Çizakça Kolejinde bitirdim. Adını zamanında Köy Enstitüsünden mezun olmuş, Atatürk ilkelerine bağlı, ilerici bir eğitimciden alan bir özel okuldu. İngilizce dersi yabancılar tarafından verilirdi. Okulun %15’i burslu (çoğu çevre köylerden) zeki çocuklardı. Ben ve kız kardeşim Bursa’da yaşadığımız dönemde bu okulda

burssuz okuduk. Babamın muayenehanesi yoktu. Annem ev kadınıydı. Yani eve tek memur ma-aşı girerdi. “Devletin askerine dilenmek yakışmaz” diyen babam bizler için burs talebinde bulunmadı. Rahmetli annem bazen açıkça çoğu zaman babamdan gizli dikiş dikerek katkıda bulunurdu.

Ortaokuldan mezun olduktan sonra, ailem giriş sınavlarını kazandığım Ankara Fen Lisesi veya Robert Kolej arasında tercih yapmak zorunda kaldı. Birincisi Ankara’da parasız yatılı devlet okulu ve diğeri İstanbul’da ailemin bütçesini aşan büyük paralarla yatılı okunan özel okul. Burs talep etmek malum nedenden dolayı imkansızdı. Bu nedenle babam erken emekli oldu ve GATA’dan hocasının muayenehanesinde emek ortak olarak çalışmaya başladı. Ben de (ardımdan kız kardeşim de) Robert Kolej’de okuyabildik.

Robert Kolej kişiliğimin belirlendiği okul oldu. O yılları unutmam mümkün değil. Ezberciliğe dayanmayan, neden sonuç ilişkilerinin kurulduğu, herkesin ayrı birey olduğu, kendimi özgür ve yetkin hissettiğim bir eğitim sürecinden geçtim. Son sınıftaki hemen herkesin yaptığı gibi başvurduğum bir Amerikan Üniversitesine ekonomi okumak üzere (bu sefer burslu olarak) kabul edildim. Ama, küçüklüğümde beri içim de var olan “doktor olma” tutkusu beni İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesine girmeye mecbur etti.

Lise yılları...

Üniversite yılları...

■ **Tıp eğitimi nerede aldınız, geçmişe baktığımız zaman tıp eğitiminde gördüğünüz aksaklıkların bugünde devam ettiğini görüyor musunuz?**

Yukarıda da söylediğim gibi tıp eğitimimi İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesinde aldım. Ailem benim ve kız kardeşimi Robert Kolej'de okutabilmek için Ankara'ya taşınmıştı. Benim de üniversiteyi Ankara'da okumamı istiyorlardı. Ama ben artık İstanbul insanıydım. Ankara'da okuyamazdım. O yıllarda üniversite giriş sınavına başvururken 18 hakkımız olurdu. Ben ilk iki sıraya İstanbul'daki tıp fakültelerini ve ardından Ankara'dakileri yazdım. O zamanlar aileler çocuklarının kararlarına daha saygılıydılar. Çocuk yetiştirmek bugünkü gibi anne baba projesi değildi. Günümüzde olduğu gibi ebeveynlerimizin ne yarış atı ne de kölesiydik. Çok daha özgür bireylerdik. Doğal olarak İstanbul Tıp Fakültesi'ni kazandım.

Sınıfımız 450 kişiydi. Klasik Alman tıp eğitim sistemini benimsemiş bir okuldu. Okuduğum dönemlerde zaman zaman mutsuz oldum, Robert Kolej günlerine öykündüm, ama genel anlamıyla 6 yıllık eğitim dönemimde çok mutlu oldum. Öğrenciler isterlerse, çoğu döneminin ünlü bilim insanları olan hocalara rahatça ulaşır ve bire bir temas ederlerdi. Bu hocalarımdan Prof. Dr. Sami Zan, Prof. Dr. Muzaffer Aksoy, Prof. Dr. Enver Tali Çetin ve özellikle Prof. Dr. Cihat Abaoğlu benim için unutulmazlar, nurlar içinde yatsınlar. Cihat Abaoğlu Hocam ile 3. sınıfta başlayan bir yakın temasımız ben

mezun olana kadar sürdü. Dahiliyeci olmam ve ardından öğretim üyesi olmak için çok büyük gayret sarf etmem ondan aldığım ışık sayesinde.

O zamanlar İstanbul Tıp Fakültesi müfredatında intörlük yoktu. Aslında intörlük sadece Amerikan ekolüyle kurulmuş olan Hacettepe Tıp Fakültesi ve onun kurduğu satellit tıp fakültelerinde vardı. Hacettepe'de okuyan arkadaşlarım bununla öğünürler ve bize hava atarlardı. Bugün geri dönüp düşündüğümde keşke ben de intörlük yapmış olsaydım hissine kapılmıyorum. Bir kere yoğun ve etkili bir staj programımız vardı. Meraklı öğrenci için her şey mümkündü. Kadın doğum stajında Zeynep Kamil ve Süleymaniye doğumevlerinde 80'i aşkın doğumu bizzat yaptırıldım. Bizzat kürtajlar yaptım. Dahiliye stajında acilde hastaları bizzat karşıladım ve ilk müdahalesini yaptım. Hocalarımla aktif olarak vizitlere katıldım. Bugün üzerimdeki emeklerini şükran ile andığım Prof. Dr. Atilla Ökten henüz gencecik bir doçent iken viral hepatolojiyi bizlere hastalar üzerinde öğretti. Prof. Dr. Süleyman Yalçın ile eğitim mikroskopu aracılığıyla karaciğer histopatolojisini öğrendim.

Dahiliyeci olmaya karar verdiğim 3. sınıftan okul bitene kadar 3 yıl her üç günde bir Cerrahi Acil'de volanter nöbet tuttum. Bu imkan vardı. Kimse sen kimsin, neden buradasın demezdi. Neden Cerrahi Acil? O günkü aklım ve mantığıma göre dahiliyeci olmaya karar verdiğime göre gelecekte bütün ömrüm dahiliyenin aciliyle geçecekti, oysa cerrahiye bir

daha görmeyecektim. Bu nedenle bütün gücümü cerrahiye verdim. Üçüncü volanter yılın sonunda son nöbetimde başasistanın izniyle asistan ağabeyler bana appendektomi yaptırıldılar. Burada anlatmak istediğim okulumda istekli öğrenci için her kapının açık olduğuydu.

Bir konuya değinmeden geçemeyeceğim. Ya o zamanlar muayenehanecilik yoktu, ya da hocalar biz öğrencilere hissettirmeden muayenehanecilik yaparlardı.

Hiç aksaklık yok muydu? Elbette vardı, hem de çok. Bir kere sınıflar çok kalabalıktı ve amfi düzeni içinde boğuluyordu. Eğer özel istek ve gayret göstermezseniz elinize enjektör almadan mezun olabiliydiniz. Sosyal imkanlar son derecede kısıtlıydı.

Her şeye rağmen günümüzün tıp eğitimine baktığımda o günlerin daha “modern” olduğunu düşünüyorum. Günümüzün tıp eğitimi çok yetersiz buluyorum. TUS denilen ucubeye hazırlanmak bahanesi ile 5. ve 6. sınıflar (intörnlik) çöpe atılan değerli seneler oldu. Mezunlar doktor olmuyor,

çoktan seçme yeteneği kazandırılmış kişiler oluyor. Muayenehanecilik aldı başını gitti. Bizlerin gördüğü bire bir eğitim artık yok denecek kadar az. Her şeyin ötesinde skolastik düşünce felsefesinin yerinde yeller esiyor. Tıp fakülteleri bilim yuvaları değil. Daha çok para kazanmaya vesile hastane organizasyonları.

■ **Dünya genelinde yapılan tarafsız değerlendirmelerde temel tıp eğitiminde ve üniversite eğitiminde nerdeyse sondan birinciyiz neden son 70 yılda karnıca boyu kadar yol alınmadı hatta geriye gidildi?**

Türk üniversite hayatının 12 Eylül 1980 tarihinde sonunun geldiğine inanıyorum. Darbenin esas hedefi aslında üniversite hayatı oldu. Skolastik düşünce yok edildi, yerine ezberci eğitim düzeni kuruldu. Bu sadece tıp eğitiminde olmadı bütün disiplinlerde oldu. YÖK denilen ucube üzerinden üniversitelerin her türlü özgürlüğü ellerinden alındı. Biat kültürü yerleşti. Bu düzende gerçek skolastik yapıda üniversiteler oluşabilir mi? Var olanlar gelişebilir mi?

2006 Yılı - Endoskopi yaparken...

■ Tıp fakültelerinde neden araştırma yapılamıyor?

Resmi kanalların yayınladıkları istatistiklere bakarsanız son 10-15 yılda uluslararası yayınlarda hem toplamda hem de öğretim üyesi başına düşen yayın sayısında artış var. Bu yayınların sadece istatistiksel veri oluşturmada önemi var. Bunlardan pek azı çağdaş dünya bilimi düzeyinde. Dünya tıp bilimine veya klinik uygulamalara yön verecek veya önderlik yapacak araştırma yok denecek kadar az. Bunun birden fazla nedeninin olduğunu düşünüyorum. En önemlisi Türkiye’de skolasitik düşünce sistematığının olmayışı. Tıp fakülteleri gerçek anlamda öğretim üyesi (yani bilim insanı) yetiştirmiyor, sadece adeta bir lise öğretmeni eksikliğini tamamlar gibi öğretim üyesi kadrosu dolduruyor. Bu kadroların oluşmasında siyasetin etkisini de unutmamak gerek. Bilim, bilim insanları tarafından üretilir. Ortada bilim insanı olmayınca bu nasıl mümkün olur? Batı dünyasında araştırmacı bilim insanı olmanın yolu tek bir konuyla ilgilenmek, o konuda doktora yapmak ve yaşamını o konuya adamaktan geçer. Sürekli bir sorgulama ve kuşku duyma vardır. Bu 5-6 yüzyıllık bir bilim geleneğidir. Uzakdoğu Dünyası ise Japonya başta olmak üzere buna ayak uydurmuştur. Ortadoğu kültüründe ise sorgulama ve kuşkuçuluğun yerini kabullenme ve itaat vardır. Hafif deyimiyse söylersem işin içine bir de kolaycılık ve kandırmacılığı koyarsak neden bilim insanı yetişmediği ortaya çıkar.

Yukarıda bahsettiğim temel sebebin yanında altyapı yetersizliği ve maddi kaynakların kısıtlı olması da önemli bir etkindir.

Araştırma yapmanın tek amacı akademik yükselme haline gelmiştir. Oysa gerçek bilim insanı taşıdığı titreye ve rütbeye değer vermez, onun için önemli olan buluşu ve bu buluşu herkesten önce yapmış olmasıdır.

Bireysel ekonomik kaygı artık bilim üretme kaygısının fersah fersah önüne geçmiştir. Bir yandan muayenehanesinde hasta beklerken veya hastanede performans için tüm mesaisini hasta muayene edip ondan endoskopi vakaları çıkarma gayretinde olan biri bilim üretmeye ne zaman vakit bulacaktır? Diyelim ki fedakarlık yaptı ve o zamanı buldu, hangi enerji ile araştırma yapacaktır.

■ Akademik ünvan elde etmek için yapılan klinik araştırmalar neden bu ünvan elde edildikten sonra yapılmıyor? Batıdaki örneklerine baktığımızda neden bu durum sadece bizde oluşuyor?

Bir önceki soruyu yanıtlarken buna kısmen değinmiştim. Ülkemizde araştırma yapmanın tek amacı akademik yükseltme haline gelmiştir. Bilimin sorunlarına çare üretmek kaygısı asla kalmamıştır. Genç bir akademisyen adayı o daldan bu dala atlayarak ve her fırsatı değerlendirip bir dosya hazırlanıyor. Doçent olunuyor. Kimse “Ben doçent olmayı gerçekten hak ettim mi?” diye kendini sorgulamıyor. Doçent olan nerdeyse 5 yıl sonra profesör oluyor. Ondan sonra zaten amaca ulaşmış oluyor ve her şey bitiyor.

■ Batıda tıp fakültelerinde pozisyon elde eden insanların çoğu master-doktora yaparken neden bizde bu kapı açılmıyor? Türkiye klinik bilimlerde uzmanlığın yanı sıra master-doktora yapma fırsatı yaratmak için nasıl bir yöntem ya da sistem ortaya konmalıdır?

Bizde master veya doktora kapısı kapalı değil ki! Yapmak isteyen yok, çünkü gerek yok. Nasıl olsa doktora yapmadan öğretim üyesi olunabiliyor. Daha fenası doktora yapmanın bedeli zaman kaybı olarak görülüyor. Daha henüz bir kaç yıllık uzman iken doçentliğe başvuruluyor. Bir kere doçent olmak için üniversitede belli bir süreden beri çalışıyor olmak şartı gelmeli. Bu da yetmez doktora yapmadan doçentliğe başvurulamaz. Öğretim üyesi olmanın bu kadar kolay olduğu bir ülke ben bilmiyorum. Öğretim üyeliği, akademisyenlik bir yaşam biçimidir. Bu yaşam biçimini kabul etmenin bedeli olmalıdır. Bu bedel ödendiğin ise büyük bir manevi kazanç elde edilmedir. Ulaşılması bu kadar kolay olan bir hedefe ulaşıldığında tatmin olmak zor. Bizde esasen asıl hedef akademisyen olmak değil adının önüne doçent ve sonra profesör titrini koymak.

■ Son 70 yıllık çalışmalar aynı yanlışların tekrarlanması ile aynı sonuç çıktığı için araba patinaj yapıyor, bu bataklıktan nasıl çıkacağız?

Çıkması çok zor. Zihniyetin değişmesi gerek. Var olan sistemden derhal vazgeçilmeli ve skolasitik felsefenin işlediği yeni bir üniversite düzeni kurulmalı. Ulu önder Atatürk bunu 1933’te yaptı. Mederese düzeninden üniversite düzenine geçilmesinin önünü açtı. Bu bir devrimdi, ancak kafaların içindeki örümcekler ağlarını örmekte gecikmedi ve 1933’de başlayan devrim 15 yıl sonra bitti. Benzer bir devrim yapılmalıdır. Bu reform bile olmamalı ve sistem kökünden değişmelidir.

■ Uzun yıllar TGD’de görev yaptınız, Derneği uluslararası kuruluşlarda temsil ettiniz Türkiye’deki akademik sistemin ana yanlışları nedir?

TGD temel atma töreninden (2007 yılı)

Skolastik bilim felsefesinden uzak oluşudur. Peşinen kabule yatkın, kuşku duymayan, soru sormayan, biatçı bir akademik sistemimiz var. Bu yanıştan derhal dönülmelidir. Bu konuda meslek veya bilim derneklerinin yapabilecekleri kısıtlı.

■ **Basit bir insan gücü gereksinimi değerlendirilmesiyle ülkemizde gastroenterolog açığı 10.000 ama açığı kapatmak için değil daha da açmak için çalışıyorlar. Dünyada ortalama yaşam süresinin artması nedeniyle gastro-intestinal, malign ve benign hastalıklarda artış kaçınılmaz şekilde artmaktadır. Bu durum gastroenterolog ihtiyacını arttırırken sessiz kalmak insanlık suçudur. Bu sorunu kim ele almalı; TGD mi, üniversiteler mi yoksa hükümet mi?**

Mevcut yönetimin bu konuyu değiştirmeyeceği artık anlaşıldı. Onların hesapları başka. Sağlık sitemini esas olarak aile hekimleriyle ve yetmediği yerde iç hastalıkları uzmanlarıyla götürmeyi düşünüyorlar. Yan dalı lüks olarak görüyorlar. Bu düşünce tarzı “endoskopi kim yapar” sorusunda net bir şekilde gözüktü. Siyasetin müşterisi kamuoyu olduğuna göre var gücümüzle genelde yan dalların özelde gastroenterolojinin önemini konusunda kamuoyu oluşturmak zorundayız. Dernek siyasi otoriteyi doğrudan ikna edemeyeceğini artık

anlamalı ve kamuoyu baskısı oluşturmak için büyük bir halkla ilişkiler kampanyası başlatmalıdır. Bu konuda diğer disiplinlerin dernekleriyle ortaklık yapılmalıdır.

■ **TGD’de başkan-yönetim kurulu üyesi olarak çalıştığınız dönemlerde yapmak isteyip de yapamadığınız neler oldu? Yönetimde bulunduğunuz sürede hangi hataları yaptınız, yeni yönetime aynı hataları yapmamları için önerileriniz var mı?**

Çok uzun bir süre TGD yönetim kurullarında görev yaptım (1995-2009). Bir dönem saymanlık, iki dönem sekreterlik ve iki dönem başkanlık yaptım. Türk gastroenterolojisinin uluslararası düzeyde daha çok yer alması için çaba gösterdim. Bunun bir parçası Türkiye’de büyük çaplı bir kongre, Avrupa veya Dünya Kongresi yapmak için yönetim kurulundaki diğer hocalar ile birlikte çok çaba sarfettik. Avrupa kongresine çok yaklaştık, ancak İspanya’da Prof. Malegelada’nın aşırı muhalefeti nedeniyle ucundan döndük. Bundan sonra da mümkün değil çünkü onlar sistem değiştirdiler. UEGW uzunca bir süredir artık bir sene Viyana’da bir sene Barcelona’da yapılıyor. Dünya kongresine de çok yaklaştık, ancak İstanbul’un ulaşım sorunu ve daha önemlisi o zamanki İstanbul Kongre Merkezinin “Exhibition Center” yetersizliği önümüze engel olarak çıktı. Ne mutlu ki gelecek dönem WGO başkanı Prof. Dr. Cihan Yurdaydın hocamız olacak ve 2019 kongresi İstanbul’da yapılacak. Sorun esasen kongre yapıp yapmamak değil, sorun TGD’nin dünyaca saygın bir dernek olmasıdır. Bunu tam anlamıyla maalesef sağlayamadık.

Ulusal kongrelerimiz daha bilimsel olmalıydı. Çeşitli faktörler nedeniyle kongrelerde istediğimiz bilimsel düzeye ulaşamadık.

Gerçek bilimi ve araştırmaları daha fazla desteklemeliydik. Zor günlerde başkanlık yaptım. Türk gastroenterolojisinin ikiye bölündüğü dönemdi. Gücümüzü bu ikiliği önlemek için harcadık. Oysa yapacak daha önemli işler vardı.

■ **Bilim dünyası neden bilimden yana tavrı koyamıyor?**

“Bilim dünyası” ile kastettiğiniz üniversite akademisyenleriye bu mümkün değil. Yukarıda da anlatmaya çalıştığım akademik dünyanın bu dünya görüşü ile bilimden yana tavrı koyması mümkün değil.

■ **Üniversitelerimizin sessizliği ve bilimden yana suskunlukları yetkinliklerinin zayıflığından mı yoksa üniversiter yaşamı özümseyemediklerinden mi kaynaklanmaktadır?**

Her ikisinin de katkısı var. Dediğim gibi üniversiter yaşamı baştan aşağı değişmelidir. Üniversite öğretim üyeleri ders dolduran lise öğretmeni formatından çıkıp gerçek akademisyenler olmalıdır. Üniversite okuldur ama lise değildir. Okul olmasının yanında bilim üretme merkezi haline gelmelidir.

■ **Üniversitelerin saygınlığının azalmasında, itilip kakılmasında üniversitelerin hatası yok mu?**

2007 Yılı - Washington DC

Olmaz mı! 1950’de üniversite devrimi sonlandırıldığında veya 1980 darbesinde en ağır darbeyi yediklerinde bir avuç aydın akademisyen dışında suskun kaldılar. İtiraz ve yanlışı reddetmek bilimin özünde vardır. Hiç bir güçlü itiraz olmadı. Sadece kabullenme ve bukalemun gibi ortama uyuldu.

■ **Halk neden doktoruna ve üniversitelerine sahip çıkmıyor? Sorunun kaynağı nedir?**

Bizim yapmamız gereken halkla ilişkiler çalışmasını siyasi otorite yaptı. Hekimi değersizleştirdi. Bizim de bu değersizleştirmede katkımız büyük oldu. Doktorlar, özellikle üniversitede hoca olarak çalışan doktorlar da sistemi tamamen kendi kişisel çıkarı için kullandılar. Halk kendi vergisiyle kurulmuş üniversite hastanelerinde itilip kakıldı. Randevu alamadılar. Muayenehanelere gitmeye mecbur bırakıldılar. Bu muameleyi gören bir insan neden o muameleyi yapan doktora ve sisteme sahip çıksın?

■ **Ülkemizde eğitim sisteminde hastalık var mı? Varsa reçete neleri içermeli?**

Hastalık var ve hasta komada. İlkokuldan başlayarak her şey yanlış. Özgür ve kuşkucu beyinler yetiştirilmiyor. Ezbere dayalı, sorgulamayan, çoktan seçmeli çeşitli sınavlara hazırlanan beyinler yetişiyor. Matematikte Dünya’nın son sıralarındayız.

Felsefenin ne demek olduğunu bilen yok. Tarih deyince “Şanlı Osmanlı Padişahları” akla geliyor. Kesitsel tarih yok. Bu yetmiyor gibi son zamanların söylemi “Dindar Nesil” yetiştirmek. Hasta komada, hiç bir reçete onu komadan çıkaramaz. Tek çare transplantasyon, yani yeniden doğmak. Sistem kökünden değişmelidir.

■ **Üniversitelerimizde akademik kadroların %5’inin yabancı hocalara ayrılması konusundaki düşünceniz?**

Neden %5 gibi bir kısıtlama? Bana göre gerçek bilim insanı olmak kaydıyla sınırsız yabancı

hoca bizim üniversitelerimizde çalışabilmelidir. Atatürk'ün 1933 üniversite devrimi sonrası gelen yabancı hocaların katkısını hatırlayalım. Medreseyi üniversiteye dönüştürdüler. Öyleleri gelecekse bence sayı kısıtlaması olmamalıdır. Dünyanın bilim önderi ülkesi A.B.D'dir. Bu önderliği her ülkeden beyinleri üniversitelerinde sınırsız şekilde kullanması sayesindedir. Bir umut, öyle gerçek bilim insanları gelirse bizler de belki utanır ve kendimize geliriz.

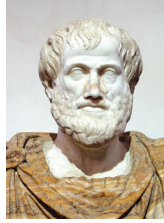
■ **Bilimde ileri gitmiş öncülük yapan ülkelerde donanımlı insan gücü yetiştirmek için Türk Üniversitesi açılmasına yaklaşımınız nedir?**

Bunun için oralarda Türk üniversitesi açılmasına gerek yoktur, hatta bence sakıncalıdır. Önemli olan parlak gençlerimi-

zi bilim insanı olarak yetiştirilmek üzere A.B.D. başta olmak üzere oralara gönderilmeleridir. Elbette yanılmalar olacaktır. Bazıları yetersiz oldukları için başarısız olacaklar, bazılarının geri gelmeyeceğini varsaysak bile geri gelenlerden yararlanılabilir. Ancak bunun için önce üniversite devrimi yapmak şarttır. Eski düzen devam ettiği takdirde bir yararı olmayacaktır.

■ **Ülkemiz insanına, gençlerimize gelecek için tavsiyelerinizi paylaşmanızı rica ediyoruz?**

Umutlarını kaybetmesinler. 19 Mayıs 1919'da nasıl güneş doğduysa yine doğar o güneş. Gençlerimizin tek hedefi üniversite sınavını kazanmak olmamalıdır. Gençler yaşama hazırlanmalıdır.

ARISTOTELES
(MÖ 384-MÖ 322)

Okuyup yazanla okumayıp yazmayan arasındaki ayrılık,
ölülerle diriler arasındaki ayrılık kadardır.